

VALSTYBĖ VERSLE: KADA KYLA RIZIKA RIBOTI KONKURENCIJĄ?

Valstybė daro poveikį rinkoms ir konkurencijai. Konstitucija saugo sąžiningos konkurencijos laisvę, tačiau ją gali pažeisti pačios valstybės institucijos savo sprendimais.

Didžiausia pažeidimo rizika kyla, kai:

dalyvauja rinkoje ir privilegijuoja savo įmones. Pavyzdžiui:

- palengvina savo įmonei teikti paslaugas, skirdama patalpas ir dotacijas;
- perduoda savo įmonei valdyti turtą ar infrastruktūrą (baseiną su pirtimi ir sporto sale);
- suteikia pirmenybę savo įmonei teikti paslaugas (išnešioti pensijas);
- nustato savo įmonei palankų teisinį reguliavimą.

sudaro palankesnes sąlygas rinkos senbuviams, apsunkindama naujokams patekti į rinką. Pavyzdžiui:

- suteikia pirmenybę daliai ūkio subjektų įsigyti žaliavos;
- pratęsia keleivių vežimo sutartis su rinkos senbuviais, valstybės institucijai neorganizuojant konkursų;
- pratęsia šilumos gamybos sutartį su savo įmone.

riboja rinkoje veikiančių įmonių skaičių.

teikia galimai neteisėtą valstybės pagalbą. Pavyzdžiui, viena valstybės įmonė garantuoja banko paskolą, teikiamą kitai valstybės įmonei, turinčiai finansinių sunkumų.

keičia licencijavimo, leidimų ar kitokią teisės verstis ūkine veikla įgijimo tvarką, dėl ko vartotojai negautų paslaugų, dalis verslo patirtų didelius kaštus arba turėtų trauktis iš rinkos. Pavyzdžiui, optikoms nustatytas draudimas veikti ne gydymo paskirties patalpose.

riboja ūkio subjektų galimybes nustatyti savo prekių ar paslaugų kainas.

prižiūri veiklą, kurią vykdo tiek jos įmonės, tiek privatus verslas, pavyzdžiui:

jeigu savivaldybių valdomos įmonės paskiriamos daugiabučių administratoriais, savivaldybės, prižiūrinčios administratorių veiklą, galėtų veikti neobjektyviai vertindamos savo kontroliuojamų įmonių veiklą.

neužtikrina konkurencijos tarp įmonių, kurių produkcija ir paslaugos yra kompensuojamos valstybės, pavyzdžiui, valstybės institucija skatina konkuruojančius ortopedijos priemonių gamintojus tarpusavyje derinti produkcijos savikainą bei gamybos kiekius ir taip leidžia nustatyti nepagrįstai dideles priemonių kainas.

